

SZASZANOV

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Előfizetési árak:
Hónaponta 10 h.
Félévre 18 h.
Évire 32 h.
Külföldre postán szállítva:
Hónaponta 12 h.
Félévre 22 h.
Évire 40 h.
Lapok száma 480 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétvége kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 37. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 február 16.

Milánó bombázása.

Orosz hadszíntér. Budapest, február 15. (Hivatalos.) A karintiai arcvonalon az ellenséges tüzérség tegnap a Seisera és Vebach völgy mindkét oldalán Reiblól nyugatra állásainkat bombázta. Ejjélkor tüzelést kezdett a Fella-völgy és Vischberg közti arcvonalunk ellen, Flitschnél az olaszok este támadást intéztek a Rombon területen levő új állásunk ellen, nagy veszteségeik mellett visszavetették őket.

A tengeremelléki arcvonalon a heves ágyuharc tovább tart. Tegnap reggel egyik repülőrajunk, amely 11 repülőgépből állott. **Milánóban a pályaudvarra és a gyártelepekre bombákat dobott. Hatalmas füstgomolyást észleltünk.** Figyelőtisztjeink nem törődve az ellenség tüzérségi tüzelével és védőrepülőgépeivel, tervszerűen végezték a bombázást. A légi harc az egész vonalon javunkra dőlt el. Az ellenséges repülők visszavonultak. Azonkívül több repülőgépünk egy schiói gyárat látható eredménnyel bombázott.

Az összes repülőgépek teljes épségben tértek vissza.

Repülőgépharc Keletgaliciában.

Orosz hadszíntér. Budapest, február 15. (Hivatalos.) Keletgaliciában ellenséges repülők fokozott harci tevékenységet fejtettek ki, de eredmény nélkül. Tarnopoltól északnyugatra egy német harci repülő leszedett egy orosz repülőgépet, utasai meghaltak.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, február 15. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. *Höfer.*

Nagy német ágyuszállitmányok Szaloniki felé

Bern, február 15. A „Journal des Debats” jelenti: A szalonikii frontról keletre ellenséges seregek mozdulatait jelentik és erős német lovasjárőrök cirkálnak. Doirantól délre a 23-ik német lovasezred állomásozik, de jelentékeny német gyalogsági csapatok és nagy ágyuszállitmányok érkeztek északról is a szerb-bolgár frontra. A bolgár és a török konzulok elhagyták már Kavallát, amiből szintén a közeli támadásra következtethetnek. A szövetséges csapatok vezetői azt hiszik, hogy Szaloniki ellen február 15-ike és 20-ika között kezdődik a támadás. A német csapatok Monassztir körül is nagy aktivitást mutatnak.

Szaszanov megtagadja a különbékét kívánókat.

Budapest, február 15. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik:

Kerenszky dumaképvisele a bizottságban meginterpellálta Szaszanovot azért, mert orosz ügynökök különbékéért agitálnak. Megnevezett több személyt is. Szaszanov kijelentette, hogy nem ismeri őket, semmi köze hozzájuk.

Az angol nőtleneket behívták.

Budapest, február 15. Londonból jelentik: Királyi dekrétum elrendelte, hogy minden nőtlen angol férfit hívjanak be katonai szolgálatra.

Török hivatalos jelentések.

Konstantinápoly, február 15. (Magyar Távirati Iroda.) A főhadiszállásról jelentik:

Irak-front.

Megállapítottuk, hogy sikeres megrohanás következett, amelyet január hetedikén délelőtt a Batiha körül, Kornától keletre elterülő angol tábor ellen végrehajtottunk, az ellenség megfutamodott és cserbenhagyta táborát. Ötszáz holttest maradt az oszlopokon. Ugyanítt az ellenségnek egy kis csapatát is szintén törbe csaltuk, bekerítettük és teljesen megsemmisítettük. Egy másik támadásunkkal, amelyet Sukelsiuh ellen, Korna és Nasria közt hajtottunk végre, az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Közben egy angol politikai ügynök szintén megsebesült. Két ponton egy-egy ellenséges csapatot, amelyeknek táborai a közelben voltak, mikor azok segítségül siettek, visszavonulásra kényszerítettünk. Az ellenség sok halottat hagyott hátra.

Felahia és Kut el Amara

mellett nincs változás.

Kaukázusi-front:

Az előőrsök osztorozása a centrumban hevesebb lett a egyes pontokon legutóbb már az előretolt hadállásokig terjedt. Ellentámadásunkkal feltartóztattuk az ellenség támadásait. Két orosz repülőgépet ágyutüzelésünkkel leszállásra kényszerítettünk. Egyéb-ként nincs változás.

Az angolok a blokádot szigorítani akarják.

Rotterdam, febr. 15. Londonban Lord Devonport elnöklete alatt nagy népgyűlés volt, a mely nagy lelkesedéssel, egyhanglag a következő határozatot hozta:

— A londoni polgárok gyűlése, hivatkozva arra, hogy az ellenség még mindig nagy tömeg árut szerez az Északi-tengeren át, kéri Ő felsége kormányát, hogy adjon szabad kezet a flottának, hogy tengeri hatalmunkat célszerűbben használja fel.

Ez a határozat tulajdonképpen Asquith, Grey és Runciman ellen irányul, a kik el-leneztek a blokádj szigorítását, Devonport kijelentette, hogy a háború első tizenhét hónapjában 1,500.000 tonna vasércet vittek be Rotterdamba, a honnan a Krupp-egységnek szállították tovább.

Erősítik a négyesszövetséget.

Zürich, február 15. Angol lapok hírt adnak arról, hogy legközelebb több angol miniszter a négyesszövetség újabb megerősítése végett Rómába utazik.

Görögország semleges marad.

Budapest, február 15. (Saját tud.) Szófiából jelentik: **A múlt héten a görög követ Radoszlavov miniszterelnökkel közölte, hogy Görögország bolgár támadás esetén semleges marad.**

Élénk harcok a nyugaton.

Berlin, február 15. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Nyugati hadszíntér.

Yperntől délkeletre csapataink alapos ágyú és aknatüz előkészítés után mintegy 800 métert elfoglaltak az angol állásokból, az árkot megszálló légénységnek nagy része elesett. Egy tisztet és néhány tucat embert elfogtunk.

A Lens—Bethumei müton eredményes robbantás után megszállottunk atölesér szélét, az ellenség folytatja. Lens városának és külvárosainak ágyuzását. A Sommétól délre a franciák eredménytelen kizigránát támadásait az éjszakába beleyuló heves ágyuharcok váltották fel. Reimstól északkeletre a franciáknak folytógázok alkalmazásával végrehajott támadó kísérletei hatástalanok maradtak. Az ellenség a Cham-pagnében erős tüzérségi előkészítés után gyengébb támadást intézett Saurétól északnyugatra eső állásaink ellen, könnyen visszavertük. A Maastól keletre az ellenség élénk tűz alá vette a Labasse és Ornet közti arcvonalunkat.

A franciák éjjeli támadása az Oberfett-nél tőlük elragadott állás előtt összeomlott.

Galiciában tüzérségi párbaj.

Keleti hadszíntér.

A helyzet általában változatlan. Bothmer gróf tábornok hadseregének arcvonalán élénk tüzérségi harcok voltak.

Roblánál (a Sereth-nél) Tarnopoltól északnyugatra egy német harci repülő lelélt egy orosz repülőgépet. A vezető és a megfigyelő meghalt.

Balkán hadszíntér.

Semmi ujság. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az egész fronton támadás készül tavaszra.

Rotterdam, február 15. Briand tanácskozásainak eredményéről a Daily Telegraph római tudósítója a következőket jelenti:

A jövőben az entente-hatalmak egyike sem fog saját tetszése szerint valami lépést tenni: minden támadást közösen kell véghezvinni. A központi vezérkar a jövő héten összeül Párisban. Római katonai körökben meg vannak győződve arról, hogy az entente seregeinek közös fellépése döntő következményekkel fog járni. Az ellenség nem lesz képes ellenállni az egyidőben az egész fronton megindítandó heves offenzívának. Az ellenségnek többé nem fognak alkalmat adni a nagy offenzívára, mert az entente hamarosan képes lesz arra, hogy mindenütt maga lépjen offenzívába. Már most megtehető ezt, de meg akarja várni a kedvező időjárást.

Május előtt nem kezdődik semmiféle fontos katonai vállalkozás.

Kaukázusban megállt az orosz offenzíva.

Genf, február 15. A Petit Parisien ma száma Roussel ezredes tollából tudósítást közöl a helyzetről. Azt fejtegeti a cikk, hogy az angolok Mezopotámiában a Tigris áradása és a beduinok tenyegető magatartása következtében nagy veszedelembé jutottak. Valószínű, hogy az oroszok Perzsián át akarnak segíteni az angoloknak, legalább erre vall az a körülmény, hogy a Kaukázusban az orosz offenzíva megállt.

A londoni egyezmény nem kötelezi a belgákat.

Amsterdam, február 15. A belga kormány mindenféle unszolások ellenére elhatározta, hogy Belgium nem csatlakozik a londoni egyezményhez, amely kimondja, hogy a szövetségesek egyike sem köthet külön békét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 15.

Beáthy Pál elnök az ülés megnyitása után a következőket mondotta: Egy körülményre óhajtom a tisztelt Ház figyelmét felhívni. A most folyó vita a legutóbbi napokban az objektivitás teréről, sajnós, a legszemélyesebb és legerősebb szubjektivitás terére csapott át és azok a sajnálatos jelenetek, a melyek itt a Házban lefolytak, nem váltak előnyére sem a Ház tekintélyének, sem a nemzet méltóságának és azt hiszem, igen sokat ártottak a törvényhozás munkájának komolyságába vetett hitnek is.

Nem engedhetem meg, hogy a vita tovább is ezen a téren folyjon és ilyen felszólalásokat a jövőben nem fogok megengedni. Kérem, hogy azokban az esetekben, a midőn a tisztelt Ház van feljogosítva a szólás jogának megadására, a döntésnél ugyanezt a felfogást sziveskedjék magáévá tenni.

A miniszterelnöki jelentés folytatolagos tárgyalásánál

Sághy Gyula szólalt fel először. A bankok élelmiszerüzleteivel foglalkozik. Ez nemesak megengedhetetlen, hanem összeférhetetlen is azzal a hazafias hivatással, a melyet a bankoknak teljesíteniük kell. Hibáztatja a kormányt, a mely sem preventív intézkedéseket, sem utólagos megtorló intézkedéseket nem tett.

Konkrét panaszokat hoztak a Ház elé is, minden egyes esetben kötelesség volna a kormánynak hatóságilag vizsgálatot indítani. Beszéli például, hogy a amikor a rendőrség a zsirkészletek felkutatásához fogott, a Magyar Általános Hitelbanknak volt ideje, hogy a raktárában levő zsirkészleteket a rendőri vizsgálat kezetein kívül helyezze el.

A rokkantakért. A német nyelv. Lisztkeverési arány.

A képviselőházban Sághy Gyula után Tisza István ismerteti a rokkantakért tett kormányintézkedéseket; a tüdőbajosok gyógyítására népszanatóriumokat állítanak fel. A rokkantak száma eddig 29.000. Apponyi-

nak azt válaszolja, hogy a kultuszminiszter sohasem mondotta, hogy a német nyelvet a középiskolai oktatás középpontjává akarja tenni.

Ezután Matta Árpád határozati javaslatot nyújt be a lisztkeverési arány megváltoztatásáról.

Ülés vége háromnegyed 4 órakor.

A „vető-bizottság” megalakulása.

Értekezlet a városházán.

Pár hét múlva beköszönt a tavasz, amikor a gazdasági munkák sürgősen előtérbe lépnek. A háború és a rossz időjárás miatt az őszi vetés nem sikerült; a földek jórésze parlagon hever. Ezeknek pótlását a gazdák és a kormány együttes intézkedésekkel pótolni igyekeznek.

A konyhakerti vetemények dolgában azonban még rosszabbul állunk itt Nagyváradon. A bolgár kertészek eltávoztak a háború miatt, a vidéken pedig, ahonnan Nagyvárad piacát elláthatnák zöldségfélékkel, nincs elég munkás kéz.

Gondoskodni kell tehát arról, hogy rendkívüli módok igénybe vételével felhasználjunk minden eszközt, hogy ne maradjon bevetetlenül egy talpalatnyi hely sem.

Nagyvárad város már szervezte a városi földeken a konyhakertészetet s annak vezetésére kiváló szakemberét Jelinek Ferenc kereskedelmi és műkertészt kérték fel.

Ezzel parallel, Bodnár János városi könyvtáros felvetette az eszmét, hogy az iskolák bevonásával lehetne minden parlagon heverő földterületet hasznosítani: konyhakerti terményekkel bevetni s munkálni.

Az eszmét dr. Thury László városi főügyész, mint iskolaszéki elnök magáévá tette s értekezletre hívta össze az összes tanítókat.

A városházán tegnap tartott értekezleten dr. Thury László elnöklelte alatt résztvettek: Száhlender Károly, Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató és mintegy 30 tanító és tanítónő.

Dr. Thury László elnök nyitotta meg az értekezletet. Szép beszédben ciklonhoz hasonlított a mostani háborút, amely végig separte az országot; elpusztította kárpáti falvainkat, sok fiunk vérbe fult a nagy küzdelemben s ellenségeink kezéből mikor kiesavartuk az öldöklő fegyvert, most, mikor látják, hogy fegyverrel nem győzhetnek, kiakarnak éheztetni. Ezért hazafias kötelességünk, hogy gondoskodjunk minden talpalatnyi föld bevetéséről. Felkéri Bodnár Jánost, hogy proppozícióját adja elő.

Bodnár János előadta, hogy a cél az, miszerint az egyes iskolák, tanítóik, illetve tanáraik vezetése és felügyelete alatt a közönség által átadott földterületet megmunkálják s a termés eredményt vagy eladják s a tanulók részére jut az összeg, vagy maguk és családjuk használják fel. Első teendő, hogy a vetőbizottság megalakulása, agilis férfiak és nőkből, akik fizikai és szellemi munkájukkal közreműködnek. A leg-sürgősebb teendők: 1. az üres telkek összeírása; 2. a vetőmagnak beszerzése és 3. a tulajdonosokkal való érintkezésbe lépés, hogy parlagon heverő területeiket adják át a hazafias célra. A bizottság érintkezésbe lépjen az illető tanárokkal, akik felosztják az összeirt földeket. Meg kell keresni a várost a vetőmag és szerszámokért, felkérni a

magkereskedőket és szerszámkereskedőket hogy adakozzanak.

Kovács János nem akarja a tanulókat nagyon megterhelni, hanem inkább játék legyen nekik s inkább a városon kívül szeretné a tanulókat foglalkoztatni.

Vaday József csatlakozik Bodnár és Kovács fejtegetéséhez.

Várady István ajánlja, hogy a parlag földek összeírását azok a tanerők végezzék, akik annak idején a lisztzükséglet összeírását végezték s ösmerik az egész várost.

Fizelo Antal rámutat, hogy apróbb kereteket senki sem ad át, s a tanulók csak úgy végzik kedvvel a munkát, ha a termény az ő családjuk tulajdona lesz. Nagyobb területekre van szükség, hogy egy-egy népe-sebb osztály együtt végezhesse a munkát.

Réz Mihály nagyon kis területekre nem is reflektál s ha az illető azért nem adja a területet, mert maga megmunkálja, az helyes, a cél így is el van érve. Tekintve, hogy a mi talajunk nagyon agyagos, kemény, fel kellene kérni a várost, hogy szántassa azt fel.

Elnök a leggyorsabb eljárást tartja szükségesnek, mert itt a tavasz.

Gedeon Alajos a tanulókkal már a legközelebbi napokban összeírattja a parlag területeket. A főrealskola részére a várostól kérjenek el a célra egy darab földet a esendőriskola mellett, amelyet pár száz tanuló megmunkálna.

Elnök összegezi az elmondottakat, amely után Bodnár János előterjesztéseit elfogadják. Az intéző bizottságba dr. Thury László, dr. Adorján Árpád, Szábolcs Károly, Gedeon Alajos, Felicidés Lajos, Réz Mihály és Bodnár János tagokat, továbbá ha a főgimnázium, keresk. felső iskola és orth. izr. polgári iskola is részt vesz a munkában, Szinetka L. Ödön, dr. Kovács S. János és Gabel Jakab tagokat beválasztották.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Be kell jelenteni a cukorkészleteket.

A magyar kir. miniszterium a cukor forgalombahozatala ügyében rendeletet adott ki. Ezen rendelet 1. szakasza értelmében a cukornak a közellátást biztosító forgalombahozatala érdekében Budapest székhellyel cukor központ állítatják fel. Ennek a szervezetnek a neve: „A Magyar Szentkorona Országainak Cukor Központ” röviden „Cukor Központ”.

A cukornak a közellátást biztosító forgalombahozatala érdekében elrendeltetett a cukorkészletek bejelentése. A 2. szakasz értelmében bejelentésre kötelezettek:

1. a cukor előállításával foglalkozó vállalatok és cukor tartására rendelt szabad raktársz nyers és minden fajtájú finomított (fogyasztási) cukor készletük egész mennyisége tekintetében;

2. mindazok az egyének és cégek (kereskedelmi vállalatok, szövetkezetek stb.) akik bármilyen cukrot ipari üzemekben való felhasználás, vagy egyébként nem saját háztartásukban való fogyasztás céljaira tartanak raktáron, ugyancsak azok is, akik bármilyen cukrot más részére tartanak őrizetben és pedig nyers és minden fajtájú finomított (fogyasztási) cukorkészletük egész mennyisége tekintetében;

3. mindazok, akik nem esnek az előbbi 2. pont alá, amennyiben cukorkészletük az 1 méterhátszát meghaladja.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket első ízben az 1916 évi február hó 12. napján volt állapot szerint legkésőbb 1916 évi február hó 29. napjáig bezárolag bejelenteni.

A 2. szakasz 2. és 3. pontja szerint bejelentésre kötelezettek pedig a bejelentéseket annak az 1. fokú iparhatóságnak (kis és

nagyközségekben a főszolgabírónak, törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrfőkapitánynak) kötelesek megküldeni, amelynek területén a készlet van. A bejelentésre kötelezettek a bejelentéseket, minden egyes üzem, vagy raktártelepre nézve külön, külön kötelesek megtenni.

A rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

A hatóság felhívja ezek alapján a bejelentésre kötelezetteket, miszerint készleteiket a különbeni jogkövetkezmények terhe mellett rendeletben megjelölt helyeken lelkiismeretes pontossággal jelentsék be.

A rendelet, amely, mint irtuk, a Budapesti Közlönyben már megjelent, — a közgazgatási hatóságnál megtekinthető.

Fodor Ella felbontotta a szerződését.

Megindultak a béketárgyalások.

Egy titkos akna robbant fel a színháznál, amelynek szele kiröpítette a primadonnát.

A színháznál már második napja dul egy sajtósági vihar. Miből keletkezhetett volna, mint pletykából e sokáig, tehát majdnem három napig tartó színházi eset, amelyről nem lehet tudni, hogy ma lesz a vége, vagy holnapután? Az alábbi nyilatkozatok hangja már simább, mint az elsőké, az érdekeltek lassan rájönnek arra, hogy itt mégis van egy faktor, amellyel szemben mindnyájan csillapítani kötelesek lázongásaikat, egyéni érzékenységüket. Ez, nem kell hangsúlyozni, a közönség. Ezzel szemben egy a kötelességük az összes szereplőknek: véget vetni ezeknek az unalmas nyilatkozásoknak, ez már vieux jeux, öreg eset, legyenek szivesek ezt a függöny mögött elintézni s inkább jó előadásban bemutatni, ami szépség, kedvesség és játéktehetség van bennük. Egyedüli bírója az esetnek a publikum-nak nevezett emberközönség s ez békeséget kíván a most harcban állók között, mert mindeniket egyformán szereti. „Egy vérből valók vagytok”, mondjuk Kiplinggel.

Polgár Marička előadása.

— Az egész ügy nevetséges csekélység, semmiség; bár, hogy zokon vette Fodor Ella s olyan nagy sérelemnek látta. Lehet, előtte is felfújták. A kellemetlenség engem ért, aki sчасем kellemetlenkedtem másoknak. A hirt Fodor Ella állítólagos nyilatkozatáról egy asszony hozta, akit nem adhatok ki s mivel nincs más, aki megvédjen, mint Erdélyi, neki elmondtam. Ő erre megkérdezte Fodor Ella nővérét udvariasan.

Azóta Fodor Ella nem játszik. Sose szerettem, hogy botrányban szerepeljek s el is kerültem. Kérem, hagyjanak ki már belőle. Tiltakozik ellene katholicus mivoltom, kerülöm a botrányt vállalásos lelkem egész erejével, s ime benne vagyok. *Elbízem, hogy Fodor Ella ártatlan a dologban*, nem is nagy kázus, ha az eset tisztázása céljából kérdést intéznek valakihez. Én, aki megsértett vagyok, hallgatók s nem kérek elégtételt. Ugy kellene, hogy a színház belügye legyen az eset, amiből csak nekünk lenne közünk. Ismétlem, a hír pletyka lehetett, amely anyámról és rólam szólt. Nem mondtam el, csak Erdélyinek, s én szeretném, ha az érzékenység csillapodna s tisztán látna mindenki, hogy itt nincs szándékosság, csak tévedés s Fodor Ella megkapja az elégtételt.

Erdélyi Miklós:

— Semmiség az egész. Egy színházi alkalmazott elszólta magát, s egy kis félreértés keletkezett belőle. Én szoltam Fodor Ella nővérének, mire a művésznő sértve érezte magát s nem várva be, míg az eset tisztázódik, *visszaküldte szerepeit azzal, hogy megváltik a színházról*. Minden diplomáciámmal kapacitálni fogom e szándéknak megmúsitására, s *elégtételt kap*. Mert sértés nem történt s hiszem, hogy megtaláljuk a megértés útjait. E pillanatban még nem tudom, hogyau, de tárgyalást indítok. Fodor Ella sokat tett a színházért s ezért megfelelő elismerésben is részesült, meg is érdemelte. Ő énhozzám tartozik és a közönséghez. Nem engedem, hogy kértelen bajcsinálók megrontsák a közönségünk szükséges harmóniát, amelyet helyre fogunk állítani a színház érdekében, a közönség iránti tiszteletből és a magunk becsülése céljából.

Fodor Ella:

(A művésznő nővére fogad.)
— Kegyed az esatben szereplő nővér?
— Sajnos, igen. De már kiléptem.
Tulvilágos, tulescebeacsés szoba. A művésznő izgatottan, pongyolában. Mellette Nagy Mihály dr. ügyvédje.)

— Nem én csináltam az affért, a lapokkal nem érintkeztem, nem voltam itthon. Amint hazajövök, készen fogad a botrány. Az eset ez: A *Madonna Rózsájá* nál kérdőre vontak engem egy pletykaért. Engem nem vonhatnak kérdőre, én nem *szolgáltam rá*, tisztán állok ez esetben s igazam keresem. Én szakadatlanul dolgoztam a színházért, súlyos anyagi áldozatokat hoztam a szerepek kiállítására. S akkor egy ilyen eseményt gyanu alá kerülök. Ha ez velem megtörténhetett, akkor nekem nincs mint tenni mást, mint *felbontani a szerződésemet*. Felbontottam s egyelőre itt maradok Nagyváradon. Szilárd az elhatározásom, hogy ahol megtörténhetett ez velem, ott *nem lépek fel többet a színpadra*.

— És ha elégtételt kap?

— Milyen lehet az elégtétel? Én éjjelnappal dolgoztam a sikerért s most megbántottak, megsértettek. Ragaszkodom a szerződés felbontásához s ma ez az elhatározásom.

— És a közönség?

— Hálás vagyok a közönséghez és a sajtóhoz, ismétlem, jók hozzám. De Erdélyi szájába adott nyilatkozat tévedés: én azelőtt is voltam valaki, mielőtt idejöttem, s ezután is leszek valaki. Nem Erdélyi tatt, engem színésznővé s nem ő adott nekem pozíciót, hanem a tehetségem, a munkám a közönség és a sajtó. Hálás is vagyok érte.

— És Erdélyi.

— Kérem, én a *direktorhoz tartozom*, közös az érdekünk s én dolgoztam is érte sokat. Érte és értünk. Hazulról hozott talentumomat és vagyonomat használtam fel, hogy a sikert kiküzdjem és megtartsam. Ha mi összetartunk, akkor... Külömben milyen lehet az az elégtétel?

Itt aztán elmentünk a művésznőtől, aki így jellemezte a színházi eseteket:

— Három napig tart minden, aztán elfelejtik. Voltak Erdélyinek nagy színésznői, de régen. Hol vannak most? Nehéz nélkülök egy színház sorsa. Engem is elfelejtettek...

Most már bizonyos, hogy Fodor Ella legközelebb fellép. Amikor egy színésznő bucsuzik, az annyit jelent:

— A viszontlátásra holnap?

x Megfagyott, szőlőtől kivörösödött, kierespedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása az YPO jegyű „*Harmat tejkrém*.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „*Apolló*” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Kny Antal a ravatalon.

Kny Antal kanonok, az egyházmegye nevezte, kinek haláláról tegnapi lapunkban hírt adtunk, ravatalon fekszik kanonoki házában gyászdrapériával bevont teremben, délszaki növények között. A ravatal körül éző gyertyák vetik halvány világukat a kiszenvedett aggastyán arcára, ki papi ornatibusban fekszik ravatalán.

Tegnap délután a székeskáptalan tagjai megjelentek a ravatalnál és elimádkozták ott a halotti zsolozsmákat.

Az elhunyt temetése ma délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz az elhunyt székházából, a Káptalan sor 3. sz. gyászszobából. A temetést gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végzi nagy segédlettel. A temetési szeriartás után a halottat a székesegyházba kísérik, hol gyászmise lesz a halott lelkiüdvéért s ezután a váradoszi temetőben helyezik végső nyugalomra.

Tegnap délelőtt bontották fel és hirdették ki a végrendeletet a nagyváradi városi kir. járásbíró előtt. A végrendelet mintegy 30,000 korona vagyonról rendelkezik. Általános örökössé az egyházmegyét rendelé, de azzal a meghatározással, hogy a található vagyon kamata a végrendelezőnek 88 éves agg nővérét illesse haláláig.

A székeskáptalan a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradi l. sz. káptalan, az elhunyt testvére és rokonai nevében is, fájdalommal jelenti, hogy szeretett kartársa, Kny Antal nagyváradi l. sz. kanonok, szentszéki tanácsos, aranymisés áldozópap, az egyházmegye nevezte életének 84-ik, miséspapságának 58 ik évében a baldoklók szentségeinek felvétele után 1916 február 14-én délután 6 órakor tüdőgyulladás okozta végelgyengülésben csendesen elhunyt. A megboldogultnak hullt temetést f. évi február 16-án délelőtt háromnegyed 9 órakor fogjuk az 5 székházánál (Káptalan-sor 3. sz.) való beszentelés és a székesegyházban tartandó gyászmise után a váradoszi temetőben nyugalomra helyezni. Nagyváradi, 1916 február 15. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Kutatják az elrejtett gabonát.

Padlásan, istállóban, szalmakazlakban, vermekben.

A vidéken csak most kezdnek rájönni arra, hogy az élelmiszer kutatásokról szóló rendelet nem olyan irott malaszt, mint a többi rendelet, hanem komolyan végre is bajtják.

Biharinegyében mind a 18 pénzügyőr szakasz megkezdte a községek megvizsgálását. A nagyváradi pénzügyőri szakasz egyelőre még a nyomozásnál tart, mert számos alapos gyanu oka van arra, hogy bizonyos helyeken nagyobb élelmiszer, nagymennyiségű buza és liszt van felhalmozva spekuláció céljából.

A nagyváradi vidéki pénzügyőri szakaszhoz 50 község tartozik. Ezek közül hármat már gondos átvizsgáltak a pénzügyőrök. Ezek: Fugyivásárhely, Fugyi, Várad-Alkér. Mind a három községben találtak elrejtett búzát és lisztet. Sok helyen a szétruce vitték ki a gabonát s ott a szalma között rejtették el. Padlásan a szénaközi, a kertben a kocsán kő alatt, istállóban is találtak gabonát, sok helyen pedig ver-

mekbe ásva rejtették el. Eldig 80 méter-mázsa az elrejtett gabona s ez a mennyiség naponta nő.

A pénzügyőrök számára ez nehéz munka, mert ruhájuk és cipőjük tönkre megy. A költség pedig olyan sok, hogy a gabonából az egyötöd részt is felémészti. De a pénzügyőrök hazafias kötelességtudása ezen is túl teszi magát s rendületlenül járják a falvakat az elrejtett gabona után.

A pénzügyőrség dolga nehéz, mert a családok tagjainak szükségletét 1916 augusztus 15-ig kell kiszámítani s gyakran a készlet ez időre nem is elegendő.

A nagyváradi pénzügyőrség tegnap a vámoknál állott lesbe, összesen 5 méter-mázsa gabonát foglalt a falusiaktól. Azt állították, hogy őrlésre hozták be, de erre nézve igazolványt kell felmutatni a Közélemezési Hivataltól. Az a kár, hogy nincs ábécés névsor arról, hogy kik jelentették be készleteiket, s a keresés nagy idővesztéssel jár.

Gyanu van több nagyváradi családra, hogy behozták a gabonát s elrejtették. — Ezt a nyomot a pénzügyőrség erősen tartja.

A katonai járványkórházban.

— A hely egészséges. —

A napokban sok katonai beteget szállítottak át különböző tartalékkórházakba. Ebből keletkezett az a hír, hogy a katonai járványkórház, ahonnan e betegek származnak, egészségügyi bajokkal küzd. Munkatársunk tegnap kiment a járványkórházba, hogy a hír mibenlétéről meggyőződjön.

Szigoru katona a bejáratnál. Szigoru kérdések, bejelentés nélkül senki sem léphet be.

— Szerkesztő?

— Nem.

— Tehát: ujságíró, állapítja meg a vitét. Végre bevezet. Az irodában sok piros arcu, fiatal eseh tiszta, munkában. Mayer főhadnagy fogad:

— Bocsánat, csak most helyezték át Csehországból, még nem tudok magyarul. De majd, egy idő múlva.

Felvilágosít a hír eredetéről. A fertőző betegségekből kigyógyultakat, ha sebesültek, visszaviszik az előbbi kórházakba, vagy ha egyenesen idejöttek, a megfelelő kórházba. Ilyen a betegek 25-30 százalékra. Nincs semmi baj a telepen.

Weinstock Armin dr orvos fedetlen fővel járkal barakról barakra:

— Nincs itt semmi baj, az építkezés kifogástalan, jó, egészséges. A kórház exteriőr je kellemes. Cement járdák, kitűnő csatornázás és ami fő, tágas hely.

Mellette megy egy fiatal ápolónő, arca sugárzik az intellektustól, kék fehér fejkötője alól szelid szemek sugárzanak. Kellemes jelenség, maga az Élet, a sárga Halál ezen szörnyű birodalmában, a betegek hátsán néznek rá, ez a lelke a kórháznak.

Most 300 körül van a betegek száma s gyors a gyógyulásuk. A parancsnok: Berkovits René dr gyöngölkedik, de azért rendben megy minden. Akinak van ott betege, nyugodt lehet. Jobb helyen nem is lehetne.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyváradi város törvényhatóságának területére a közlelemzés zavartalanításának biztosításához füződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1916. évi február hó 15-étől március 1-ig terjedő időre a következőképen állapítottam meg:

Hus és hústermékek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 480 kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 460 kor. 1 kiló növendék hus 460 kor. 1 kiló borjúhus (bátulja) 5— kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 460 kor. 1 kiló juhhus 3— korona. 1 kiló sertéshus 20 deka nyomtatékkal 480 korona. 1 kiló sertéshus nyomtaték nélkül 520 kor. 1 kiló füstölt sertéshus 570 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 580 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 620 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 660 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 660 kor. 1 kiló hárj 640 kor. 1 kiló préseletlen tepertő 420 korona. 1 kiló sertésszir 680 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántani való 2—3 kor. 1 pár csirke sütni való 4—5 kor. 1 kiló csirke élő sulyban 280 kor. 1 kiló csirke kopasztott — kor. 1 kiló tyúk 260 k. 1 kiló ruca sovány élő sulyban 260 kor. 1 kiló ruca (kővér) élő sulyban 380 korona. 1 kiló liba (sovány) élő sulyban 260 kor. 1 kiló liba (hízott) élő sulyban 4— kor. 1 kiló liba (hízott kopasztott) 470 kor. 1 kiló pulyka élő sulyban 280 kor.

Hal és vad: Ponty fél kiló sulyig 1 kiló 190 kor., fél kilótól 1 kiló sulyig 1 kg. 380 kor., 1 kiló sulyon túl 1 kg. 420 kor. Apró halak 1 kiló 240 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözetlen piacon 50 fill. 1 liter tej fölözetlen házhoz szállítva 52 fill. 1 liter tej kóser 54 fill. 1 liter tejföl 180 kor. 1 kiló túró (tehén) 160 kor. 1 kiló túró (juh) 270 kor. 1 kiló gomolya 240 kor. 1 kiló vaj 880 kor.

Liszt és kenyéreműek: 1 kiló buza-dara és nullásliszt 86, főzöliszt 60, buza-kenyérliszt 46, rozsliszt 43, tengeriliszt és dara 46 fillér. 1 kiló fehér kenyér péknél 58, fehér kenyér üzletben 60, barna kenyér péknél 44, barna kenyér üzletben 46 fillér.

Gyümölcs és fűszer: 1 kg. szőlő csemege — k. 1 kiló dió 150 kor. 100 kiló cukor (süveg) 10375 kor. 1 kiló cukor (süveg) 109 kor. 100 kiló cukor (kristály) 10375 kor. 1 kiló cukor (kristály) 109 kor. 100 kiló cukor (kocka) 10767 kor. 1 kiló cukor (kocka) 113 kor. 100 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 10620 kor. 1 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 111 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fill. 1 kiló lencse 80 fillér. 1 kiló kása (köles) 130 kor. 1 drb tojás (egész) 12 fill. 1 drb tojás (törött) 10 fill. 1 csomó sárga répa 20 24 fillér. 1 csomó petrezselyem 20-24 fillér. 1 drb karalábé — fill. 1 kiló hagyma (vörös) 76 fill. 1 kiló hagyma (fog) 4— kor. 1 kiló fejes káposzta 20 fillér. Fejes káposzta egy fej 24—40 fillér. 1 fej kelkáposzta 20—40 fill. 1 fej káposzta (vörös) 16—32 fill. 1 kiló burgonya 16 fill., 1 véka 340 kor. 100 kiló burgonya 1350 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 6 fill. 1 drb karfiol 50 60 fill. 1 liter tengeri (szemes) 26 fillér.

Tudomására hozom a bevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait febr. hó 15-étől márc. 1-ig az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőröközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyváradi, 1916. évi febr. 14-én.

Lukács Ödön s. k. polgármester helyettes.

HIREK

A bolgár Vörös-Kereszt javára

Hirt adtunk tegnapi számunkban arról, hogy a bolgár Vörös Kereszt Egylet részére rendezett hangversenyen 1547 korona 80 fillér tiszta jövedelem maradt a nemes cél javára, a a rendezőség azon buzgólkodik, hogy ezen összeg legalább is a 2000 koronát elérje, amikor is azt a bolgár Vörös Kereszt Országos Központjának átutalják.

Az országos bizottság elnöke, gróf Apponyi Albert aláírásával tegnapi Pásztor Ferenc vezérigazgató egy átiratot kapott, melyben felhívják a további gyűjtésekre s egyben tudomására adják, hogy a gyűjtés befejezése után az adományozók nevei, az adományozott összegek feltüntetésével, könyvben összefoglalva, Magyarországon és Bulgáriában terjesztetni fognak.

A rokonszenves bolgár testvéreink Vörös-Kereszt Egylete javára kiadott felhívásban Apponyi Albert gróf különösen kiemeli azt a nagy nemzeti és gazdasági fontosságát a magyar-bolgár közeledésnek, közös életbevágó érdekeink együttes védelmében s felkéri Nagyvárad és Biharmegye áldozatkész közönségét, hogy hazafias olthatózással a bolgár Vörös Kereszt javára adakozzanak.

Az adományok Pásztor Ferenc igazgatóhoz Szent László tér 5. szám alá küldendők, aki azokat jelentés kapcsán dr. Sass Elemér főispáni titkárral együttesen a jövő hét folyamán az országos bizottsághoz átutalja.

*** A főispánok és alispánok az országos közéletmezei értekezletén.** Az ország közéletmezei ismét erősen foglalkoztatja a kormányt. Nem mintha akadályok fordultak volna elő, hanem a kormány minden irányban és a legmesszebbmenő garanciákat akar nyújtani a közéletmezei feltétlen biztosítására nézve. Mielőtt azonban valami újabb és nagyobb szabású akciót végezne a kormány, meg akarja hallgatni a vármegyék vezető tisztviselőit és a főispánokat is. Tegnapi ebzen az ügyben tájékoztatást kapott úgy Miskolczi Ferenc főispán, mint Fráter Barabás alispán egy országos értekezletre. Az értekezlet ma lesz Budapesten. A főispán és az alispán, akik egy másik értekezletről tegnap éjjel jöttek haza, az éjjel ismét felutaztak a fővárosba.

*** Kitüntetések a honvédségnél.** A hivatalos lap közli, hogy a király Lakos Róbert 4. honvédegyalozredbeli századost újfólag a legfelső elismerésben részesítette és Molnár János 307. gyalozredbeli népfelkelő főhadnagyot a hadidiszteményes 3. osztályú katonai érdemkeresztrel tüntette ki.

*** Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Glicza Péter, Kallós Hugó és Ossán Gábor 37. gy.-e.-beli, Lahonik Frigyes, Kalokira Antal és dr. Kraft István 70. gy.-e.-beli, Petrányi Rezső, Koch Rikárd, Sárközi Ármán, Vas Artúr, Varga István, Forbát Dezső, Dobos István, Vetter Ödön és Hetényi Jenő 101. gy.-e.-beli tart. hadnagyokat tartalékos főhadnyokká nevezte ki.

*** A Katholikus Kör vetítő-estéje.** Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében folyt le tegnap a Katholikus Kör vetítő-estéje. Dr. Kovács S. János, a felső kereskedelmi iskola igazgatója tartott nagyérdeklődéssel előadást, a melyben a világháború legnevezetesebb eseményeit foglalta össze szebbnél-szebb vetített képek kíséretében. A közönség az előadást zajos tapsal jutalmazta. A legközelebbi előadás a jövő kedden lesz; ettől kezdve az előadások félhatkor kezdődnek.

*** Nem lesz rövidebb a tanév.** Nemrégibag forgalomba került az a hír, hogy a középiskolák tanévét április közepén befejezik és az idén nem tartanak érettségi vizsgálatokat.

Dr. Boncz Ödön miniszteri tanácsos a középiskolai osztály vezetője a következőket mondotta ez ügyben:

— A napokban küldtük el a főigazgatóknak Jankovich Béla kultuszminiszter rendelkezését, melyben utasítja az állami iskolák tanárait, hogy mivel az idei husvét április végére esik, husvét után újabb tananyagot ne vegyenek elő, hanem a szokásos évvégi ismétléseket kezdjék meg. Talán ez az utasítás okozta az iskolai év korai bezárásáról forgalomba került híreket, melyeknek nincs egyéb alapjuk.

— Az sem felel meg a valóságnak, hogy az érettségi vizsgálatok elmaradnak, mert erre az idén semmi ok nincs, hiszen az 1898 évi diákok behívása még egyáltalán nem aktuális. Ha erre vonatkozólag intézkedés történik, akkor természetesen a miniszter is rögtön rendelkezni fog.

*** A képzialitás heti műsora.** Tegnapi délután a nagyváradai Kamarazenatársaság tagjai hangversenyeztek a kiállítás helyiségében, a vármegyeház dísztermében.

Szerdén ma d. u. 5 órákor Némethy Gyula tb. kanonok, a tudós esztéta tart előadást a kiállítás helyiségében. Pálffy Jenőné pedig zongorán adja elő Székely Irma „Caprice” jét és Mayertól „A demoknok”-at.

Csütörtökön Babe Károly teljes zenekarának kísérete mellett Halász Zsigmondné és a Szentlélek fivérek adnak elő magyar dalokat.

Pénteken hegedűjáték, Funkenstein Rezső lírai dirigens zongorakísérete mellett Bihari Ákos költeményeket ad elő.

Szombaton Antal Sándor tart előadást. Dr. Edelmann Menyhértné zongorajátéka, Kepes Nusi éneke, Garzó Adél zongorakísérete mellett és Dutka Ákosné szavalata tölti be a gazdag műsor többi számait.

Vasárnap meglepetés lesz.

A kiállítás megnyitásának napján és február hó 14. én felülfizettek: Des Echerolles Kruspér Sándorné 8 K, Brém Lőrinc 15 K, dr. Lóblé László — K, Karácsonyi János 5 K, Hlatky Endre főispán 6 K, báró Luzsenszky Lenke 8 K, Grünwald Jenő 1 K, Kamény Sándor 1 K, Fekete József táblabíró 5 K, Popper László 2 K, N. N. 2 K, Meskovits Miksa 1 K, dr. Havas Mór kir. tanácsos 6 K, Keszte Istvánné 10 K, N. N. 40 fill., N. N. 50 fill., dr. Rezső Mórné 1 K, özv. Grünwald Henrikré 10 K.

1916. febr. 14. én háziasszonyok voltak és süteményt küldtek: özv. Gyurkovits Kornélné, Schweigler Edéné, Szintay Lajosné, Balogh Lajosné, Frankó Józsefné, Billitz Sándorné, dr. Rezső Mórné, Gyöngyössi Istvánné, dr. Révész Vilmosné, Say Victoriáné alezredes neje.

*** Az Uri lányok kongregációja** ma d. u. 5 órákor tartja rendes összejövetelét a Szent László-menedékházban. A gyűlést magisztrátusi ülés előzi meg, mely fél 5 kor veszi kezdetét.

*** Az Anti legények.** Anton még mindig kompen közlekednek az emberek. A kompot rendszerint egy arra való falubeli szokta kezelni békéidőben. Mióta azonban megkezdődött a világháború és az emberek mind háboruba mentek, a komp is ott maradt árván. Az antiak azonban, akik odahaza maradtak, tovább is csak a kompon akartak járni, már pedig kompközlekedés nélkül nincs komp közlekedés. A községi előjáróság végre is kénytelen volt felszólítani az embereket, hogy valaki vállalja a kompközlekedést. Vállalkozó azonban nem akadt. A házaknál nagy sürgés forgás, készülődés volt, pakoltak a legények is meg az öreg népfelkelők a háboruba. Az előjáróság ismét közbelépett és kiadta a parancsot, hogy aki a kompközlekedést vállalja azt felmentetik a katonaság alól. És a környékből ezt a csábító ígéretet is elengedték a fülök mellett.

— Előbb való most a haza, mint a komp.

És a komp ott maradt tovább is árván. Most már az alispán útján a miniszterhez folyamodtak az előjárók. A miniszter ennek alapján tegnap értesítette az alispánt, hogy hatósági uton gondoskodják a kompközlekedésről. A kompközlekedő 25 százalékos fizetésemelést kap és a mellett a katonai szolgálat alól is mentes lesz. A csábító ígéretnek még is csak akkor lesz eredménye, ha a kivezényelt kompközlekedő mellett állandóan ott lesz egy szuronyos esendő, mert az antiak verekedni akarnak és nem kompot kezelni.

*** A vas huszfilléresek.** A vasból vert új huszfilléresek forgalombahozását már a legközelebbi napokban megkezdik. A papír kétkoronások ezüstpénzzel való kicserélése már folyik. Az új pénzeket már nem lesz a kétféle sas, hanem az új kis címer. Ugyancsak újveretű tízfilléresek, valamint két és egyfilléres is forgalomba kerülnek a legközelebbi időben.

*** Dr. Kató István hősi halála.** Mult év novemberében hősi halált halt dr. Kató István hadnagy. Kettős kitüntetésre is volt: legfelsőbb elismerést és III. osztályú katonai érdemkeresztet kapott volt hősi magatartásáért. November 14. én esett el az olaszok ellen vívott harcban. A család a következő gyászjelentést boesátotta ki:

Kató István és neje szül. Kovács Juliánna úgy a maguk, mint gyermekeik, Matild férj. Sáfközki Antal, Elek neje, Szász Irénke és kis leánya és Emma és az összes rokonság nevében végtelen fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó fiunk, szeretett jó testvérünk, a család büszkesége és reménye, dr. Kató István hadnagy, a Signum Laudis és a III. oszt. hadiékiteményes katonai érdemkereszt tulajdonosa a doberdói fensíkon nov. 14. én sokat ígérő életének 31-ik évében hősi halált halt. Övéi iránti szereteténél csak a kötelességtudata volt nagyobb. Küzdött hazájáért pihenést nem ismerve, míg szomorú végzete el nem érte. Márhetetlen fájdalomunkban itt hagyta bennünket te kedves, te jó fiu. Korán költöztél el, örök gyászba borítva mindannyiunkat. Összevezott szívünk fájdalmas jajongása ne zavarja csendes álmait. Te pihenni fogsz a véráztatta földben, de mi a mi fájdalomunkra nem találunk vigasztalást sehol soha. Drága halottunk

lelküdvéért folyó hó 20 án a ref. templomban imát mondatunk, melyre a nagy bánatunkban osztozókat tisztelettel meghívjuk. Kis-Marja, 1916 február 15 én. Béke legyen áldott porsai felett!

*** Adomány a Beleznay síremlékére.** Gödör László Mezőtelegdről 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe a Beleznay Antal zeneköltő síremlékére.

*** A négyes honvédek egy hős őrmesterük családjának.** Dán Grácián a világháború kitörésekor Belényesből vonult be katonának a 4-es honvédekhez, ahol vitézül állotta meg helyét. Csatákboldesatákba ment és egyik dicső dolgot a másik után vitte véghez. A zászlóaljnak kedvence lett az őrmester. A tisztek is szerették és hős magatartásáért a legkomolyabb megbízásokkal látták el. Dán Grácián ezeknek a fontos feladatoknak mindig bravurosan tett eleget. Január 16 án a hős őrmestert is elérte a hősök végzete. Egy véres csatában, mikor a zászlóalj pergőtűz alatt állott, egy golyó Dán Gráciánt találta, még pedig halálosan. A zászlóalj tisztikara és legénysége megkönnyezte az őrmester hősi halálát. Mikor a többi hősökkel együtt Dán Gráciánt is eltemették; a tisztek, hogy szeretetüknek kifejezést adjanak, gyűjtést indítottak a hős hátramaradottjainak felségélyezésére. A legénység a lehető legnagyobb áldozatkészséggel kezelte a dolgot. Rövid 1 órai gyűjtés után 1000 korona gyűlt össze. Ebben bennfoglalattik a tisztikar adománya is. A begyűlt összeget elküldték a nagyváradai parancsnoksághoz, honnan a parancsnok tegnap egy meleghangú átirat kíséretében tette át Biharvármegye árvaszékéhez. Az átiratban a zászlóalj Dán Gráciánt kiváló hős katonának mondja és az iránta való kegyelet megnyilvánulásaként küldi az 1000 koronát a hátramaradt árvák javára. A begyűlt pénzt egyenlő arányban fogják felosztani és addig, míg az árvák nagykorúak lesznek, az árvaszék fogja gyümölcsöztetni a tőkét. Az árvaszéken épp úgy, mint Belényesben nagy meghatottsággal vették a zászlóalj áldozatkészségét, melyért bizonyára nem fog elmaradni a hála sem.

*** Soós Jenő gyászja.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, mely gyász érte Soós Jenő posta- és táviráda felügyelőt a I. sz. postahivatal főnökét és családját. Feleségének édesanyja öz. Koch Jánosné szül. Zámory Teréz életének 72. évében, 15-én reggel 4 órakor meghalt. Az elhunyt urinót ma délután 4 órakor fogják végső nyugalomra helyezni a postapalotában lévő ravatalról. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Soós Jenőné szül. Koch Erzsébet és Koch Vilma mint gyermekek, Soós Jenő mint vő, Soós István mint unoka, öz. Miavecz Andrásné szül. Zámory Eszter, öz. Geher Antalné szül. Zámory Babett, Démusz Ferencné szül. Zámory Paula mint testvérek, öz. Zámory Andrásné szül. Labossa Teréz mint sógornő, Démusz Ferenc mint sógor, a rokonok nevében is fájdalomtelt szívvél tudatják a forrón szeretett édesanyja, anyós, nagyanya, testvér és rokon özvegy Koch Jánosné született Zámory Teréz áldásos életének 72-ik évében, folyó hó 15-én reggel 4 órakor történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk tetemei folyó hó 16-án délután 4 órakor fognak az Uri-utca 10. szám alatti gyászházból az evangélikus egyház szertartása szerint örök

nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1916 február 15-én. Áldott emléke a sirig élni fog szívünkben!

*** A bagamériak hosszucsövű puskája.** A fegyvertartási szabályrendelet értelmében külön engedély nélkül hosszucsövű lőfegyvert tartani nem szabad. Ezen az alapon a bagamériak nem tartottak csak revolvert. A revolver azonban nem elégítette ki a bagamériákat és kérvényt intéztek egyenesen a miniszterhez, hogy engedje meg nekik a hosszucsövű lőfegyver tartását, mert csak ezzel tudják biztosítani magukat. A miniszter azonban a kérelmet elutasította, mert szerinte az ismétlő pisztolyok minden tekintetben elegendő védelmet nyújtanak.

*** Akinek nem kell a „Muszka” név.** Tegnap délután Kemény rendőrkapitányhoz egy sántikáló alak nyitott be. Előadta, hogy neki erkölcsi bizonyítvány kellene.

— Milyen célra? kéri a kapitány.

— Hát, kérem szépen a nevemet akarom megmagyarosítani, sehogyszem tudok belenyugodni eddigi nevembe. Mert totszik tudni, engemet Muszka Györgynek hívnak.

A kapitány mesélogyva fogott hozzá az erkölcsi bizonyítvány kiállításához. Muszka pedig azalatt mintegy névmagyarosításának védelméül elmondta, hogy

— Bizony kérem, meg van nekem az okom, hogy a «muszka» névre haragudjam. Katona voltam, s éppen evvel a gannáciával kerültem össze. Majd ki sült a szemem, hogy én is «Muszka» vagyok. Na meg aztán azt is nekik köszönhetem, hogy félig-meddig nyomorékká lettem. Nem lennék jó magyar, ha továbbra is Muszka maradnék. Ott születtem valahol a Maros körül, hát Marosi legyen a nevem! Ugye igazam van? . . .

*** Adományok.** Egy szegény iparos részére a következő adományok érkeztek: Vicsay Juliska és Bözsike 5 koronát, Kraszpik Jánosné 50 fillért, Bökényi Gyuláné 1 koronát, Kiss Jánosné 40 fillért, Hermann Péterné 60 fillért, öz. Ember Emánuelné 1 koronát, N. N. 1 koronát, Meunirg Sándorné 1 koronát, Tempalszki Ferenc 1 koronát adtak. Rendeltetési helyére juttattuk.

*** Magasabb összeget fizet a kincstár a lovakért.** A lovak és járművek szolgáltatásáról szóló: 1912. évi LXIX. törvények 21. §-ában foglaltak értelmében a mozgósítottság ideje alatt foganatosítandó osztályozás alkalmával a lovak becsülésénél a mozgósítás folytán netán beállott áremelkedés nem vehető tekintetbe. Minthogy azonban most a háború második évében a lovak értéke nem a mozgósítás folytán beállott áremelkedés, hanem a lóállomány nagy csökkenése és így erőszakra a kereslet és kínálat viszonyának természetes és lényeges megváltozása folytán tette messze magasabb azon értéknél, mely a mozgósításkor, vagyis a háború elején fennállott; így most már a lóáraknak nem mesterségesen felhajtott, hanem a közgazdaság törvényei által szabályozott természetesen emelkedésével állunk szemben, a honvédelmi miniszter ur 2192—1916. eln. számú körrendeletével elrendelte, hogy az 1916. évi február hó 15. iki kezdettel, valamint a mostani háború tartama alatt még bekövetkezhető újabb lóosztályozás alkalmával a lovak értékének megállapításánál a mai tényleges forgalmi (piaci) lóárak vétessenek figyelembe és tekintettel arra, hogy a most foganatosítandó osztályozásnál szabványosnak tekintendő árak nem fognak megállapíthatni és közzététetni, valamint alkalmasnak osztályozott ló értéke becslés útján alapíttassék meg. Ezen körrendeletet azon értesítéssel teszem közzé, hogy Nagyváradon a lóosztályozás 1916. évi március hó 22-én fog megtartani a később közzé-

teendő hirdetményben meghatározott módok szerint. Nagyvárad, 1916 február 14. Hleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

*** Kisdó butorozott szobák és lakások** modern berendezéssel hosezabb, vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

*** A Nagyvárad Hiteibank, Takarékos és Segélyszövetkezet** tizenegyetik (XI ik) évtársulatának kifizetése f. hó 14 től kezdve eszközöltetnek.

*** Poloskairtó MOXIN** biztos szer Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Nagyothalló és fülzugásban szenvedő olvasóink** helyesen teszik, ha a fülben kívülről nem látható Thermo elektromos hallókészüléket hordják, mely kis apparátusa hallást megjavítja, a fülzugást szünteti. Prospektust ingyen küld Thermo-Vállalat, Budapest, Rákóczi ut 57/b.

*** Családi rum vaniliával** vagy ananász ízzel literje K. 450. Mindenféle likőr essentia 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

*** A legjobb, legkedveltebb, legelőször beszerzési forrás!** Teát, rumot, kolodót, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Gerbeaud bombonit. Mindez a legelőnyösebb árban ASZÓDYNÁL. akinek Kossuth-utcai és Rákóczi uti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY-féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legnépszerűbb tea, a Sas passagobeli külön hal konzerv üzletben az összes fajta pézelt halak amelyek a husz pótolják azokivül mindenemű kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai postaládákat és haretéri dobozok az üzletben megtöltetnek.

*** Közöges, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag Farkas-féle hurut-szeletket. Ára K. — 60. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

*** A Polgári takarékos és segélyszövetkezet** 18. évtársulatának törzestételei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 14-től kezdődőleg kifizettetnek.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háboras mozifelvétel. Raridkivül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedők, gramafonok, harkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Vagy Ó, vagy senki!

Csütörtökön: Boszorkányvár.

Pénteken: A császára.

Szombat délután ifjusági előadás Szibill.

Szombaton este: A tolvaj.

Vasárnap délután: Legénybucsu.

Vasárnap este: Grün Lili.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága tisztelettel kéri a t. bérlőket, hogy a bérlés második felét a színház titkári hivatalában, a hivatalos órák alatt kifizetési sziveskedjenek.

Ifjusági előadást rendez szombaton délután a Szigligeti-színház, mely alkalommal a Szibill kerül színre.

A Boszorkányvár. Csütörtökön este a Boszorkányvár kerül színre. A régi, bájos operettet csak nemrég elevenítették fel, még pedig azzal a jelentős sikerrel, amely most állandóan jellemzi az operette együttes fellépéit. A Boszorkányvárban Sz. Zsigmond Annának, Komáromy Gizinek és Bihary Sándornak, Békének vannak kitűnő szerepei.

Grün Lili. Budapesten az újabb színpadi alkotások közül viharos sikert ért el Földes Imre Grün Lili je, amelyet nemesak bíralt, hanem szinte izekre tépett a kritika. Voltak, akik kifogásolták, hogy Földes, a háborús világ véres időiben ilyen témájú vígjátékot ír, mások a színpadi alkotás semita címe miatt lázadtak, de abban egyetértő volt a kritika, hogy a Grün Lili kedves, ötletgazdag, vidám darab. És ez a kvalitás készítette arra a színház vezetőjét, hogy a vígjátékot megszervezze és bemutatóját már e hét vasárnapjára tűzte ki.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) február 18-i száma a következő tartalommal jelent meg: Kulturánk válsága. Andor József. — A fájdalmas szív. (Elbeszélés.) Domonkos István. — Boldog otthon. (Regény.) Cyprián. — Virág a fedezéken. (Költmény.) Lala. — A francia front mögött. Irta: Max R. Funke; fordította: dr. Retrich Béla. — Epifánia. (Elbeszélés.) Sik Sándor. — Hátról nétre. — Szerkesztői üz netek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Legújabb táviratok.

Helyzetünk fényes.

Budapest, február 15. (Saját tudósítónktól.) Radoszlavov bolgár miniszterelnök bécsi újságíróknak kijelentette, hogy helyzetünk az összes haretereinken fényes.

Venizelosz párt nélkül.

Budapest, február 15. (Saját tud.) Szalonikiből jelentik: Venizelosznak megválasztása esetén a kamarában egyetlen hive sem lesz.

A szerb parlament egy operában.

Budapest, február 15. (Saját tud.) Zürichből jelentik: A szerb parlament legközelebbi ülését egy nizzai operában tartja meg. A megnyitás márciusban lesz.

Milánóban 13 halott, 100 sebesült.

Budapest, február 15. (Saját tud.) A Milánó elleni légitámadás összes áldozatait 13 halottra, 100 sebesültre becsülik.

Igazságszolgáltatás.

Kártyázás az Emkében. A nagyvárad rendőrség egy tiltott szerencsejátékkal szórakozó társaságot talált az Emkében s az ügyet áttette a nagyvárad-városi járásbirósághoz. Tegnap tárgyalta Bozlut György járásbíró az *Hmke* játékosainak ügyét. Ehrlich Imre fogalmazó előadta a *Tiszántúl* olvasói előtt már ismeretes tényállást, hogy a játékosok megakartak ugrani, de ő a kibicék segítségével is kiderítette, hogy ki játszott szerencsejátékot. Mivel a tanúk egyrésze a haretéren katona, a járásbíró Z. A. és társai ügyét elnapolta.

Az ópálosi vasuti katasztrófa a kir. tábla előtt. A mozgósítás idejében történt, hogy a Mária Radna felől közlekedő tehervonat az ópálosi állomáson belerobant egy 70-80 waggonból álló kocsisorba, amelyet éppen akkor tolattak. Az összeütközés következtében a tehervonat fékezője meghalt, két fékező megsebesült. Az anyagi kár a 21,000 koronát meghaladta. Az aradi kir. törvényszék Kemény Mór és Miegend Rezső távirásztiszteket, mint az összeütközés okozóit 1-1 havi fogságra ítélte el. Felelősség folytán a nagyvárad kir. tábla tegnap tárgyalta az ügyet Harmathy Károly kuriai bíró előktele alatt. A vádat dr. Baróthy Pál kir. főügyész helyettes képviselte, míg a védelmet dr. Schwarz Ernő és dr. Sosenwirth Lajos látták el. A kir. tábla úgy ítélkezett, hogy a Kemény Móra kiszabott büntetést helyben hagyta. Miegendét azonban 15 napra szállította le.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény

A császári és királyi 2 ik számú lögyűjtő állomás parancsnokságának 47/1916. számú átirata alapján közhírré teszem, hogy a cs. és kir. belügyminiszter ur 652/1916. számú rendeletével a Nagyváradon levő összes nyilvántartó lappal ellátott lovaknak elővezetését rendelte el. Ennélfogva felhívom azon Nagyváradon tartózkodó lótartó gazdákat, akiknek katonai nyilvántartó lappal ellátott ló van a birtokukban, hogy ezen lovakat a folyó év február hó 18 án, pénteken reggel 8 órakor a Lóvásár tőre vezessék elő. Minden ló jó vasalással és feltétlenül teljesen új, erős kandrkötőkkel vezetendő elő, s minden katonailag osztályozott és a katonaság által még át nem vett katonai nyilv. lappal ellátott ló anynyival is inkább elővezetendő, mivel ezen lovtól elmaradó ló karhatalommal fog elővezettetni s s fönti rendelet értelmében a cs. és kir. belügyminiszter urnak a lögyűjtő állomás parancsnoksága által jelentés fogótetni. Különösen figyelmeztetem a lótulajdonosokat, hogy a birtokukban levő katonailag osztályozott, tehát katonai nyilvántartó lappal ellátott ló az esetben is feltétlenül elővezetendő, ha az ilyen ló talán még másnak a tulajdonában lett volna katonailag osztályozva s a ló az osztályozás után vétel után került volna is birtokukba. Azon lótulajdonos pedig, aki a birtokában levő katonai nyilvántartó lappal ellátott lovat elő nem vezeti az 1912 évi LXIX. t.-c. alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni. Minden lónak a fehér katonai nyilvántartó lapját és marhalevelét (járulatát, illetve passusát) a lótulajdonosok a lovtól elvezetés magukkal vinni tartoznak. Nagyvárad, 1916 február hó 14. Bleméry Ferencz, katonai tanácsnok.

Cs. és kir. Katonai Élelmezési Raktár Nagyváradon.

1027. szám.

Hirdetmény.

A nagyvárad cs. és kir. katonai élelmezési raktár vesz bármekkora mennyiségben préselt (esetleg laza állapotban is) szénát azonnali, de legkésőbb 1916. március 5-éig történendő leszállításra. Ajánlatok a kívánt vételár pontos megjelölésével ezen élelmezési raktárnál (Baross-u. 2.) nyujtandók be, ahol a hivatalos órák alatt készséggel adnak szóbelileg is mindennemű felvilágosítást.

A nagyvárad cs. és kir. katonai Élelmezési Raktár kezelő bizottsága.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZHAT: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, távirda-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálásra és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak. Egy idős nő tisztességes leányoknak lakást kínál. (Hármasutca 14. sz.)

KERESNEK: Vidékre fogyasztási szövetkezetekhez egy nős üzletvezetőt; tanítónőt vidékre leánygyermek tanítására; óvónőt és német leányt; főzőnőt, takarítónőt, szobalányt, mindenest és dadát.

Kérjük az ajánlkozókat, szíveskedjenek irodánkban naponta jelentkezni, hogy az elhelyezés felől a tájékozódás gyorsabb és könnyebb legyen.

Mindenre nézve felvilágosítást nyujt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vásár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépülete
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.



Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépülete
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városában.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredóvi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradí Takarékpénztárban. Telek-u. 2.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Valódi aszfalt fedéllemez és elsőrendű kő fedéllemez kapható

Andrényi Károly

és Fiai cégnél
Nagy-Várad.